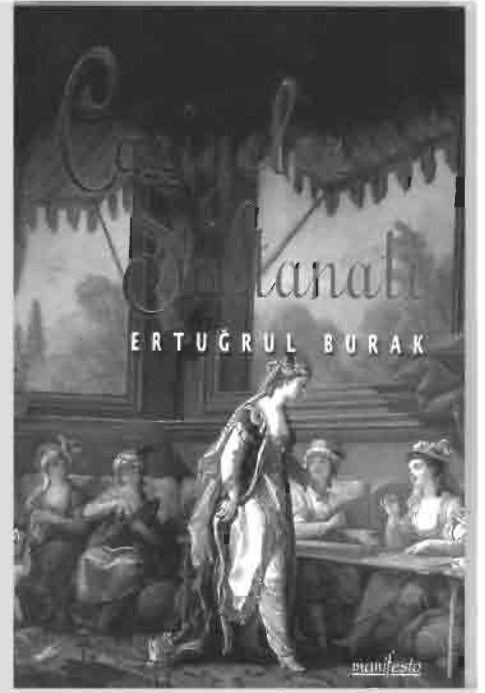

kitaplar arasında

Osman ECEMİŞ
Jeoloji Mühendisi

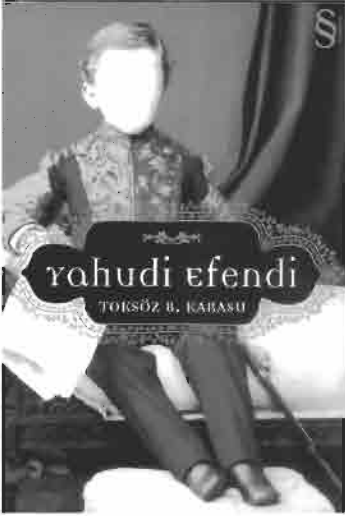
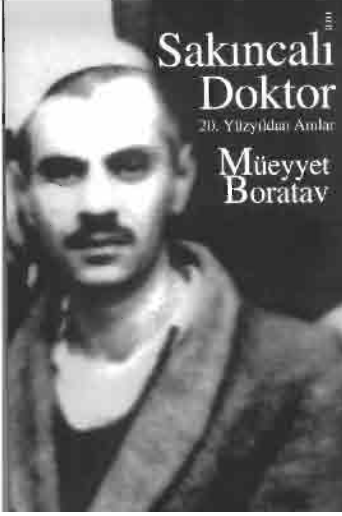

Size bu sayıda dört tane yeni kitap tanıtmak istiyorum. Çok yakın tarihlerde basılmış olan bu kitapların dördünü de bir solukta bitirdim desem, inanın hiç abartmış olmam. Okunması kolay ve fazla kalın olmayan bu kitapların bir ortak özelliği de, belirli tarihsel dönemlere ışık tutmalarıdır.

İlk tanıtmak istediğim kitap, Ertuğrul Bulak'ın, Manifesto Yayınları'ndan çıkan "Cariyeler Saltanatı" isimli eseri. Kitabın ön sözünde belirtildiği gibi, Osmanlı Sarayında bilinen 192 kadının sadece on dördünün Türk asıllı olduğu detayını verdikten sonra, gelelim kitabın içeriğine.

Bu kitapta, Osmanlı tarihinde silinmez izler bırakan on üç kadının ibretlik hikayeleri, hüznü çileli, entrikalı, şaşalı ve garip yaşantıları var. Bu on üç kadından dört tanesi özellikle öne çıkmaktadır. Bunlar, Rus asıllı Hürrem, Yahudi asıllı Nurbanu, Venedik asıllı Safiye ve Rum asıllı Kösem Sultan'dır. Kitabı okuduğumuz zaman bunların içinde, en ilginç ve entrikacı olarak Kösem Sultan'ın sıvırdığını görüyoruz. Osmanlı sarayında harem etkisi ve bu etkinin karşısında kendilerini "Cihan Hakimi" olarak adlandıran padişahların büyük çoğunluğunun bile nasıl bilinçli veya farkında olmayarak aciz kaldıklarını bu kitapta ilgi ve ibretle okuyorsunuz. Bu on üç kadının özellikle ilk yedisinin dönemi, yani Yıldırım Beyazıt'ın Sırp karısı Oliviera Despina ile başlayan ve 1. İbrahim'in eşi ve dördüncü Mehmet'in annesi olan Rus asıllı Hatice Turhan Sultan'a kadar olan süreç, saray ve harem hayatındaki inanılmaz olaylar ve gerçeklerle beraber anlatılmaktadır bu kitabın sayfalarında. .

Gelelim, tanıtacağımız ikinci kitaba. Everest Yayınları'ndan çıkan Toksöz B. Karasu'nun "Yahudi Efendi" adlı romanından kısaca bahsetmek istiyorum. Eserin başında yazar, "Bu kitapta yer alan olaylar tamamen hayal ürünüdür, gerçeklikle hiçbir ilgisi yoktur" demektedir. Fakat kitabı okuyunca, anlattığı süreci ve kişileri tanıyınca, hiç de öyle olmadığını görüyorsunuz. Roman, son Osmanlı Padişahı 5. Mehmet Vahdettin'in Yahudi asıllı bir cariye olan oğlu Adam Efendi'nin hayat hikayesini vermektedir. 1905'de İstanbul'da başlayıp, 1947'de Kudüs'de sona eren, 42 yıllık kısa bir süreç içine sığan, bu istenmeyen Şehzade'nin yaşam hikayesi bizi kendisine öyle çekmektedir ki Prof. Dr. Namık Volkan'ın da dediği gibi, okumaya başladıktan sonra kitap elden bırakılmamaktadır. Üç büyük dinden aradığını bulamayan Adam Efendi bir yandan da Türklükle Yahudilik arasında gidip gelmektedir. Ömrü boyunca da bu arayışların sonucunu bulamayacaktır. Saraylarda ve o sarayların entrikaları içinde başlayan bir hayat, Türk Ulusal Savaşının kazanılmasıyla,

mecburi sürgüne dönüşecektir. Paris'teki sürgün hayatını sahte bir doktor olarak sürdüren kahramanımızı orada Nazi zulmü de beklemektedir. Daha sonra tekrar kısa bir süre için Türkiye ve sonuçta kendisini bulacağını zannettiği Kudüs günleri ve burada son bulan çalkantılı ve arayış içindeki hayat. Merak edip de bu kitabı okursanız Adam Efendi'nin, yani Yahudi Efendinin hayal ürünü mü yoksa gerçek mi olduğuna kendiniz karar verin derim.

Son iki kitaba gelirse; bunlardan birini tanıtmaya pek gerek kalmadı gibi. Son günlerde, özellikle Hürriyet Gazetesi ve televizyon kanalları bu kitabı yeteri kadar tanıttılar zaten. Anma tabi bu tanıtım, kendi kafaları ve dünyalarına göre bir tanıtımdı. Müeyyet Boratav'ın İmge Yayınlarından çıkan "Sakıncalı Doktor" adlı anı kitabından bahsettiğimi herhalde anladınız. 1922'de Bolu'da başlayan bir hayatın onurlu kahramanı olan doktorumuzun hayatından minicik bir parçayı alarak ortaya süren ve onu yermeye kalkan, günümüz medya zihniyetinin eleştirisini sizlerin takdirine bırakıp kısaca kitabın özüne geçmek istiyorum. O, Boratav soyadını taşıyan her ferdin olduğu yeredir. Yani demokrasi ve özgürlük mücadelesinin tam göbeğindedir. 1944 yılında Süleymaniye Camii'ne "Saraçoğlu Faşisttir" pankartının asılmasıyla başlayan ve o dönem solcu bilinen hemen herkesin içeri alınmasına kadar varan toplu tutuklamalarla başlıyor kitap. Çok ironik bir dille anlatılan mahkeme sayfaları, daha sonra Sivas Zarat'da "Sakıncalı Piyadelik" daha doğrusu "Sakıncalı Doktorluk" yılları. Ucundan kurtulunan 1952 tevkifatı ve 1955'deki 6-7 Eylül olayları nedeniyle yeniden tutuklanma. Bu arada, hapiste ve sürgünde geçmeyen dönemlerde elde edilen tıp ve uzmanlık diplomaları. Daha sonra Zeytinburnu Verem Savaş Dispanseri kuruculuğu ve orada geçen 37 sene. İşte size güzel bir kitap ve çok güzel bir insan.

Son kitabımız ise Dilek Güven'in İletişim Yayınlarından çıkan "6-7 Eylül Olayları" adlı belgeseli. Atatürk'ün Selanik'teki doğduğu evin bombalanması haberi üzerine 6-7 Eylül 1955 tarihlerinde İstanbul ve az da olsa İzmir'de azınlıklara ve onların mallarına ve mülklerine yapılan saldırıları anlatan bu kitabın o dönemi merak eden herkesin ilgisini çekeceğine eminim. Kitap, tamamen belgeler, olayların tanıkları ve Yassıada Mahkeme tutanaklarından derlenmiş olup, azınlıklar konusunu sık sık geri dönüşlerle ve özellikle de 1942-1943 Varlık Vergisi olayları ve bunlardan doğan sürgünlerle beraber ele alarak bizlere ayrıca konunun diğer boyutlarını da anlatmaktadır. Bu kitabın uzun boylu bir tanıtıma ihtiyacı yoktur bence. Dediğim gibi o süreci ve olayları merak ediyorsanız unutmamak, ibret almak ve ders çıkarmak için okuyun bu kitabı.